

Energia Hírlevél

Tartalom

2011/02/17

- Különadó bevezetése:** Új különadót vezetett be a Magyar Kormány meghatározott iparágak vonatkozásában (ideértve az energiaipart is), emellett a "Robin Hood" adó is további két évvel meg lett hosszabbítva.
- A Villamos Energia Törvény és a Gáztörvény módosítása:** Nemrég kismértékben módosult a Villamos Energia Törvény és a Gáztörvény.
- A Villamos Energia Törvény és a Gáztörvény tervezett átfogó módosítása:** A Parlament hamarosan elfogadja a Villamos Energia Törvénynek és a Gáztörvénynek az EU Harmadik Energia Csomagjával összhangban való módosítását.
- Új EU Energia Stratégia:** Az EU Bizottság az elkövetkezendő évekre vonatkozóan 2010. november 18-án közzétette az új energia stratégiáját.

Kapcsolat:

dr. Unger Balázs
Partner

bunger@bansszabo.hu

közvetlen tel.:

+36-1-505-4855

Bán, S. Szabó & Partners

In cooperation with Gleiss Lutz with offices in Berlin, Düsseldorf, Frankfurt, Hamburg, Munich, Stuttgart, Brussels

1. Különadó bevezetése

A Magyar Országgyűlés elfogadta az egyes iparágakat terhelő ágazati különadókról szóló 2010. évi XCIV. törvényt (a "Különadó Törvény"). A Különadó Törvény a „Robin Hood” adó Törvényen túli adóterhet jelent, mely utóbbit még a korábbi Országgyűlés vezetett be, és amelynek 2010 végéig meg kellett volna szűnnie.

Háttér

A Kormány indokolása szerint a különadó bevezetésére azért volt szükség, hogy a Központi költségvetés egyensúlyba kerüljön és a hiány ne haladja meg a tervezett hiányt. Számos vélemény szerint a Különadó Törvény néhány részlete alkotmányossági aggályokat vet fel és EU előírásokat is sérthet. Röviden elemezni fogjuk a Különadó Törvény ezen aspektusait és röviden ismertetni fogjuk az ezzel kapcsolatos eljárásjogi kérdéseket.

Az adó alapja az érintett energia társaságnak a „Robin Hood” adó Törvény¹ szerinti nettó árbevétele a megelőző üzleti évre vonatkozóan (a 2010-ben fizetendő adó esetében a 2009-es üzleti év). Fontos megjegyezni, hogy az árbevétel energia társaságokként kell számolni és nem csoportszinten.

Alkotmányosság

A Különadó Törvény 9.§ (2)-(4) bekezdéseinek visszaható hatálya jó eséllyel sérti az Alkotmány visszaható hatályú jogalkotást elvét is tartalmazó 2.§ (1) bekezdését. A Különadó Törvény vonatkozó rendelkezései a hatálybalépést megelőzően megszerzett bevételekre vonatkozóan állapítanak meg adókötelezettséget.

Ugyanakkor a Különadó Törvény valószínűleg nem sérti az Alkotmány tulajdon védelmét és az arányos közteherviselést szabályozó 13. §-át és 70/I. § (2)

bekezdését. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, melyet többek között a „Robin Hood” adóval kapcsolatosan fejtett ki², a Kormány szabadon állapíthatja meg az adófizetésre kötelezettek körét és a rájuk kiszabott adó mértékét.

EU-Jog

Általánosságban EU előírások megsértését akkor lehet felvetni, ha igazolható az, hogy a különadó csupán külföldi befektetők tulajdonában lévő vállalkozásokra vonatkozik. Ezzel kapcsolatosan az alábbi előírásokat kell figyelembe venni:

A Különadó Törvény valószínűleg nem sérti az Európai Unió működéséről szóló szerződés (az „EUMSZ”) 110. cikkét. Ezen szakasz tilalmazza a külföldi árukra kivetett diszkriminatív adókat. A jelen esetben azonban a Különadó Törvény csak magyarországi társaságokra alkalmazandó.

Az EUMSZ 63-66. cikkeivel való összeegyeztethetőség szintén felvethető a Különadó Törvény tekintetében. Az EUMSZ ezen cikkei a tőke szabad mozgását védik, melynek a megsértését jelentheti a külföldiek befektetéseivel szemben alkalmazott bármilyen diszkrimináció. A jelen esetben azonban nem külföldi tulajdonban lévő társaságok is (pl. MVM) adóalanyok a Különadó Törvény alkalmazásában.

Ugyanebből az okból valószínűleg az EUMSZ 18. cikkét sem sérti a Különadó Törvény, mely rendelkezés a nemzetiségi alapon tett diszkriminációt tiltja.

A fentiekre tekintettel álláspontunk szerint a Különadó Törvényben nem található olyan, az energia szektort érintő rendelkezés, amely az EU jogszabályokat jelentősen vagy nyilvánvalóan sértené.

Eljárásjogi kérdések

A Magyar Országgyűlés elfogadta a 2010. évi CXIX. és CXX. törvényt, amelyek jelentős korlátozásokat tartalmaznak egy esetleges alkotmányossági jogorvoslatra vonatkozóan. Ezen jogszabályok értelmében az Alkotmánybíróság a központi

¹ 2008. évi LXVII. törvény

² 360/B/2009. sz. AB Határozat

költségvetéshez kapcsolódó adók alkotmányosságát csupán akkor vizsgálhatja, ha azok kizárólag az Alkotmányban szabályozott alapvető emberi jogokat sértenek. Következésképpen a jelen esetben az Alkotmánybíróság nem lesz jogosult vizsgálni a különadó alkotmányosságát, bár egyes vélemények szerint az Alkotmánybíróság, egy tágabb jogértelmezés szerint megteremthetné magának a jogkört a kérdés vizsgálatához (ezek azonban kisebbségi álláspontok).

Ugyanakkor egy további lehetőséget is érdemes megvizsgálni. Az Art. (2003. évi XCII. tv.) 124/B. § értelmében az adózó önellenőrzéssel élhet, amennyiben az adott adójogszabály alkotmányellenes vagy közvetlenül hatályos EU jogszabállyal ellentétes és az Alkotmánybíróság és az EU Bíróság még nem hozott döntést az ügyben. Ezt az eljárást az általános öt éves elévülési időn belül lehet megindítani. Az adóhatóság ebben az eljárásban kizárólag az önellenőrzés jogalapjáról fog dönteni, mely bíróság előtt megtámadható. Ebben az esetben a bírósági joggyakorlat fogja eldönteni, hogy egyedi ügyekben vizsgálni fogja-e a bíróság jogszabály alkotmányosságát. A bíróságok mindezülig az Alkotmánybíróságtól kértek előzetes döntést, de mivel erre az Alkotmánybíróságnak már nincsen jogköre, ezért elképzelhető, hogy ezután maga a rendes bíróság fog dönteni a kérdésben.

Legutóbbi módosítások

A Magyar Országgyűlés 2010 decemberében elfogadott egy módosítást a Különadó Törvény tekintetében. A módosítás értelmében az 500 millió forint éves árbevétel el nem érő energiaipari társaságok mentesülnek az adófizetési kötelezettség alól. Ez a módosítás (mely a 100 millió forintos korlátot felemelte 500 millió forintra) a kis- és közepes vállalkozásoknak tett kedvezménynek tekinthető, melyek jellemzően magyar tulajdonban vannak.

„Robin Hood” Adó

A „Robin Hood” adó további két évre való meghosszabbítása meglepetés volt, mivel ez az adó a Különadó Törvény által bevezetett adón felül

fizetendő teher. Ezt az adót a bevezetésekor vizsgálta az Alkotmánybíróság, mely azt az Alkotmánnyal összeegyeztethetőnek tartott. Ugyanakkor fontos azt megjegyezni, hogy a bevezetésekor a 2008. évi LXVII törvénynek nem volt visszaható hatálya.

2. A Villamos Energia és a Gáztörvény módosítása

A Magyar Országgyűlés elfogadta a 2010. évi utolsó ülésén a 2010. évi CLXXXI. törvényt, amely a Bányászati Törvény,³ a Villamos Energia Törvény,⁴ a Gáztörvény⁵ kisebb módosításait tartalmazza.

A legjelentősebb módosítások a következők:

(i) a gáz- és villamosenergiaipari engedélyeseknek tiltott a különadó fogyasztókra vagy egymásra történő áthárítása.

(ii) a KÁT⁶ jogosultságok megszűnésének negatív hatását megszüntető, illetve csökkentő rendelkezéseket tartalmaz a jogszabály. Eszerint a KÁT engedély kiterjesztésre kerülhet további két éves időszakra, akkor is, amennyiben az adott engedélyes csupán 35%-ban szolgáltatna áramot lakossági célra, illetve közintézmények részére (ellentétben az öt éves meghosszabbításhoz szükséges 70%-os aránnyal). Ugyanakkor a kötelező átvételi ár 2011. január 1-jétől 15%-kal csökkent, és 2012. január 1-jétől 30%-kal fog csökkenni. Az új KÁT engedélyt legkésőbb 2011. január 31-ig kellett kérelmezni.

3. A Villamos Energia és a Gáztörvény átfogó módosítása

A Bányászati Törvény, a Villamos Energia Törvény és a Gáztörvény módosításáról szóló T/1941. sz. törvényjavaslat (a „Módosítás”) az

³ 1993. évi XLVIII. törvény

⁴ 2007. évi LXXXVI. törvény

⁵ 2008. évi LX. törvény

⁶ a „zöld” energia kötelező átvételét célzó rendszer, melynek leginkább vitatott része a hővel kapcsoltan termelt áram kötelező átvétele

Országgyűlés előtt van és várhatóan február elején kerül elfogadásra.

A Bányászati Törvény tervezett módosítása

A Módosítás a széndioxid geológiai tárolására vonatkozó lehetőséget (az ún. CCS technológia) építi be a bányászati Törvénybe. Ez a módosítás a Magyar Állam által a Kiotói Egyezmény ratifikációjával⁷ vállalt (és több EU irányelv⁸ által megerősített) széndioxid kibocsátás csökkentési célok elérését segíti.

A Villamos Energia Törvény tervezett módosítása

A KÁT Rendszer

Változást fog jelenteni, hogy a KÁT rendszer alatti kötelező átvételi árát a kormány rendeletben fogja megállapítani ellentétben a jelenlegi rendszerrel, amelyben a Magyar Energia Hivatal (MEH) állapítja meg a kötelező átvételi árát.

A kormánypárt egyik vezető politikusának törvény módosítási javaslata jelentős feszültségeket okozott, mivel a tervezet a KÁT rendszer alatti kötelező átvételi ár jelentős (35%-os) csökkentésére tesz javaslatot, mely a jelenlegi csökkentés több, mint kétszerese. Ez a módosítás a hőár jelentős emelkedését eredményezte volna, amely a lakossági fogyasztók fűtési költségeinek jelentős növekedésével járt volna együtt. Minderre tekintettel, jelentős vitákat követően, a módosítás valószínűleg nem kerül majd elfogadásra.

Nemzeti Cselekvési Terv

A Módosítás be kívánja vezetni a „Nemzeti Cselekvési Terv” definícióját a 2009/28/EC sz. irányelvvel összhangban, utalva a nemzeti megújuló energia cselekvési tervre, mely egyébként már nyilvánosan elérhető és jelenleg társadalmi egyeztetés alatt áll. A Nemzeti Cselekvési Terv a Magyar Köztársaság vonatkozó cselekvési tervét tartalmazza, amely arra irányul, hogy a megújuló energia arányát 13%-ra emelje a vonatkozó EU Irányelvvel összhangban (ezzel

kapcsolatosan részletesen a 2/2010-es hírlevelünkben írtunk). A Módosítás értelmében a MEH két évente ellenőrzi a Nemzeti Cselekvési Terv megfelelő megvalósítását és erről nyilvános beszámolót kell készítenie a Kormány számára.

Okos mérés (VET 177/A\$, GET 042§(1) bek)

A MEH eredeti javaslata tartalmazott néhány általános rendelkezést az okos mérésre, különösen a bevezetésre javasolt okos mérés modellre vonatkozóan. A Módosítás nem vette át ezeket a rendelkezéseket, azt csupán egy, a jövőben megalkotandó külön kormányrendelet szabályozási körébe fogja utalni. Az egyetlen, a Módosítás által bevezetendő általános jellegű rendelkezés értelmében az elosztórendszer-üzemeltető, a MEH felügyeletével okos mérésre vonatkozó minta projekteket végezhet.

A Harmadik Energia Csomaggal való harmonizáció

Bár mind a VET, mind a GET már harmonizálásra került a Harmadik Energia Csomaggal⁹, a Módosítás számos ponton módosítani fogja a fenti jogszabályok szétválasztásra vonatkozó rendelkezéseit.

A Harmadik Energia Csomag három fő szétválasztási modellt tartalmaz: (i) a teljes tulajdonosi szétválasztási modellt, (ii) a független rendszer irányító (ISO) modellt és a (iii) független átviteli irányítási (ITO) modellt¹⁰. A VET és a GET jelenleg alkalmazandó szétválasztási szabályai csupán az ITO modellt szabályozzák, és nem tartalmazzák (se lehetőségként, se kötelezettségként) az ISO vagy a teljes tulajdonosi szétválasztási modellt. A Módosítás lehetőségként be fogja vezetni a teljes tulajdonosi szétválasztási modellt, valamint az ISO modellt lehetőségként, illetve

⁷ közzétette a 2007. évi LX. törvény

⁸ 2009/31/EC sz. irányelv

⁹ A Harmadik Energia Csomag az alábbi rendeleteket és irányelveket tartalmazza: Az Európai Parlament és a Tanács 713/2009 sz. rendelete, az Európai Parlament és a Tanács 714/2009 sz. rendelete, az Európai Parlament és a Tanács 715/2009 sz. rendelete, az Európai Parlament és a Tanács 2009/72/EC sz. irányelve és az Európai Parlament és a Tanács 2009/73/EC sz. irányelve. Részletekért lásd az 1/2010 energia hírlevelünket.

¹⁰ Részletekért lásd az 1/2010 energia hírlevelünket

bizonyos esetekben a MEH által alkalmazható szankcióként, valamennyi esetben a kötelező ITO modell alternatívájaként. Amennyiben a vertikálisan integrált társaság úgy dönt, hogy az ISO, vagy a teljes tulajdonosi szétválasztási modellt alkalmazza, akkor - összhangban a Harmadik Energia Csomaggal - többé már nem lesz lehetőség arra, hogy az adott társaság visszatérjen az ITO modellre. További új harmonizációs módosítás, hogy a jövőben a MEH tanúsítási eljárás keretében köteles ellenőrizni és nyomon követni az átviteli rendszerirányítónál a szétválasztási előírások megfelelő betartását.

Egyéb

A Módosítás általános rendelkezéseket tartalmaz a MEH és a Harmadik Energia Csomag által létrehozott Energiaügyi Regulátor Szervezeteket Koordináló Ügynökség (ACER) közötti együttműködés vonatkozásában.

A Módosítás továbbá a VET néhány részletszabályának felülvizsgálatát tartalmazza.

A Gáztörvény tervezett módosítása

Fogyasztói kapcsolatok

A Módosítás az egyetemes szolgáltatók fogyasztóira vonatkozó módosításokat és kiegészítő fogyasztóvédelmi rendelkezéseket tartalmaz. A Módosítás továbbá egységes szabályozást fog bevezetni a fogyasztó új szolgáltatóhoz történő átvándorlásával kapcsolatos eljárásban.

A Módosítás az ügyfélszolgálatokat is szabályozza. A követelmények szigorúbbak lesznek az egyetemes szolgáltató tekintetében (pl. személyes ügyfélszolgálat minden 15.000 lehetséges fogyasztó után), és kevésbé szigorúak az egyszerű gázszolgáltató tekintetében.

Árrendszer

A Módosítás néhány új elvet tartalmaz az egyetemes szolgáltatói gázzal kapcsolatban, mindamelllett nem fogja visszaállítani az eredeti árrendszert, amelynél a MEH volt jogosult meghatározni az egyetemes szolgáltató által alkalmazott árakat. A Módosítás

értelmében (i) a rendszerhasználati díjat a MEH határozhatja meg és a Miniszter hagyja jóvá, (ii) a csatlakozási díjat a Miniszter határozza meg a MEH ajánlása alapján és (iii) az egyetemes szolgáltatók által alkalmazandó gázárt a Miniszter határozza meg a MEH ajánlása alapján.

Ez az új rendszer meg fog felelni a MEH honlapján 2010 őszén közzétett javaslatnak. Másrésztől még mindig viszonylag messze lesz az EU azon követelményétől, hogy a nemzeti szabályozó a kormánytól függetlenül határozza meg a gáz árát.

Szétválasztás

A Módosítás hasonló szétválasztási rendelkezéseket tartalmaz a vertikálisan integrált gázipari társaságok tekintetében, mint a vertikálisan integrált villamosenergiaipari társaságok esetében.

4. Új EU Energia Stratégia

Az EU Bizottság az Európai Parlamenthez címzett közlemény formájában (a "Közlemény") határozta meg az energiaszektor új stratégiai prioritásait.

Ezen prioritásokat az EU közép – és hosszútávú céljainak hatékonyabb megvalósítása érdekében határozta meg az EU Bizottság. A prioritások a következők:

- (i) Energiahatékony Európa elérése
- (ii) Valóban pán-Európai integrált energiapiac kiépítése
- (iii) Fogyasztók jogainak megerősítése és a legmagasabb szintű biztonság és védelem elérése
- (iv) Európa vezető szerepének növelése az energia technológia és innováció területén
- (v) Az EU energiapiac külső dimenziójának megerősítése

Energiahatékonyság

A Közlemény a következő cselekvési pontokat határozza meg:

1. számú cselekvési pont: A meglévő épületállomány és a közlekedési ágazat azok a fő ágazatok, ahol a Közlemény a hatékonyság növelését tervezi. A Közlemény szerint a hatóságoknak minden lehetőséget ki kell használniuk az épületek energiahatékonyságának és autonómiájának fejlesztése érdekében. A tömegközlekedés tekintetében a Közlemény a tiszta városi mobilitási megoldásokat és az intelligens közlekedésirányítást támogatja.

2. számú cselekvési pont: Az ipar energiahatékonyabbá tétele. Ennek érdekében a Közlemény a következő prioritásokat határozza meg: energia- és erőforrásigényes termékek támogatása, szélesebb körű energiafogyasztás-címkézés és energiagazdálkodási rendszerek kivitelezése.

3. számú cselekvési pont: Hatékony energiaellátás. A Közlemény szerint az okos mérés bevezetése az egyik legfontosabb tényező ennek a cselekvési pontnak a megvalósításában.

4. számú cselekvési pont: Nemzeti Energiahatékonysági Tervek ellenőrzése. A Közlemény szerint új ellenőrzési mechanizmusokat kell EU szinten megvalósítani.

Az energia szabad áramlása

A következő cselekvési pontok lettek meghatározva:

1. számú cselekvési pont: A Harmadik Energia Csomag Tagállamok általi megvalósításának ellenőrzése.

2. számú cselekvési pont: A Bizottság új közleményeket és politikákat fog ajánlani 2011-ben a harmonizáció és az infrastrukturális beruházások következő két évtizedben történő növelése céljából.

3. számú cselekvési pont: Engedélyezési eljárások ésszerűsítése. A legfontosabb javaslat egy új, az "Európai Érdekű" projektekre alkalmazandó engedélyezési rendszert kíván bevezetni.

4. számú cselekvési pont: Finanszírozási háttér javítása. A finanszírozás különösen szükséges az "Európai Érdekű" beruházásokhoz, amelyeknek rossz a gazdasági életképességük.

Fogyasztókkal kapcsolatos ügyek

1. számú cselekvési pont: Fogyasztóbarát energiapolitika: a Közlemény szerint a legfontosabb eszközök ehhez: (i) verseny növelése az energiaszektorban, (ii) további intézkedéseket kell tenni a Harmadik Energia Csomag fogyasztóvédelmi rendelkezéseinek végrehajtására, (iii) fogyasztókkal kapcsolatos szabályozói rendelkezésekre vonatkozó rendszeres benchmark jelentések közzététele.

2. számú cselekvési pont: gáz- és olajkitermelés, nukleáris energia előállítás és új energia technológiák biztonságának javítása.

Technológia és innováció

Ennek az ügynek a cselekvési pontjai tartalmazzák (i) az EU meglévő középtávú stratégiai terveinek végrehajtását, (ii) áramtárolással, intelligens hálózatokkal, bioüzemanyag termeléssel és városok energiamegtakarításával kapcsolatos új nagyszabású európai technológiai projektek elindítását és (iii) az EU hosszútávú technológiai versenyképességét biztosító beruházásokat.

Nemzetközi partnerség

A Közlemény a következő cselekvési pontokat állapította meg: (i) EU-val szomszédos államok integrálása az EU energiapiaci modellbe, (ii) kiemelt partnerség kialakítása a kulcsfontosságú partnerekkel, (iii) az EU szerepének előmozdítása a széndioxid kibocsátás csökkentésével kapcsolatos kezdeményezésekben és (iv) jogilag kötelező erejű nukleáris biztonsági előírások támogatása.

Úgy tűnik, hogy az aktuális projekteket, mint a Nabucco projekt a Közlemény e része nem határozza meg cselekvési pontként. Ugyanakkor az egyik legnagyobb EU előtt álló kihívás még mindig az energiaforrások szűkössége.

A Közlemény úgy rendelkezik, hogy a fenti cselekvési pontok megvalósulásához a tényleges javaslatok 18 hónapon belül fognak megszületni.

A jelen cikk tartalma nem tekinthető jogi tanácsadásnak és a jelen cikk bármely részének felhasználása nem hoz létre ügyvéd-ügyfél kapcsolatot. Külön kérés esetén kérjük keresse meg a Bán, S. Szabó & Partners-t külön tanácsért.